

มาตรการที่ใช้บังคับแก่ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมีพฤติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมผู้บริหารท้องถิ่น ประมวลจริยธรรมสมาชิกสภาท้องถิ่น และข้อกำหนดจริยธรรมของหน่วยงาน

*****

โดยที่พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๒๐ กำหนดให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคลแต่ละประเภทและองค์กรตามมาตรา ๖ วรรคสอง มีหน้าที่และอำนาจกำหนดมาตรการที่ใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของรัฐซึ่งมีพฤติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม โดยอาจกำหนดมาตรการเพื่อใช้ในการบริหารงานบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภานั้น คณะกรรมการมาตรฐานทางจริยธรรม (ก.ม.จ.) จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดแนวทางการจัดทำและการกำหนดมาตรการที่ใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของรัฐซึ่งมีพฤติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม และข้อกำหนดจริยธรรมของหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคล องค์กรที่มีหน้าที่จัดทำประมวลจริยธรรม และหน่วยงานของรัฐ มีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในฐานะองค์กรที่มีหน้าที่จัดทำประมวลจริยธรรมผู้บริหารท้องถิ่น และประมวลจริยธรรมสมาชิกสภาท้องถิ่น จึงกำหนดมาตรการที่ใช้บังคับแก่ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมีพฤติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมผู้บริหารท้องถิ่น ประมวลจริยธรรมสมาชิกสภาท้องถิ่น และข้อกำหนดจริยธรรมของหน่วยงาน ดังต่อไปนี้

๑. ตามมาตรการนี้ กรณีฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมผู้บริหารท้องถิ่น ประมวลจริยธรรมสมาชิกสภาท้องถิ่น และข้อกำหนดจริยธรรมของหน่วยงาน หมายถึง

๑.๑ ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. ๒๕๖๒

๑.๒ ไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมจริยธรรมผู้บริหารท้องถิ่น และประมวลจริยธรรมสมาชิกสภาท้องถิ่น

๑.๓ ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดจริยธรรมของหน่วยงานของรัฐที่ได้จัดทำขึ้นเพิ่มเติมจากประมวลจริยธรรมตามข้อ ๑.๒

๑.๔ การไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทอื่น ๆ หรือกฎหมายหรือแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม ในกรณีที่ได้แต่งตั้ง

๒. กระบวนการพิจารณาและดำเนินการเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการกระทำความผิดเป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมผู้บริหารท้องถิ่น ประมวลจริยธรรมสมาชิกสภาท้องถิ่น และข้อกำหนดจริยธรรมของหน่วยงาน มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

๒.๑ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ประชาชน สื่อมวลชน สามารถร้องเรียนได้หลายช่องทาง อาทิ ร้องเรียนด้วยตนเอง ณ ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด ศูนย์ดำรงธรรมท้องถิ่น หรือร้องเรียนผ่านทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรสาร หรือร้องเรียนผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ โดยร้องเรียนในเรื่องอันอาจมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ หรือสร้างความเสียหายต่อราชการ หรือปรากฏเป็นข่าวทางสื่อมวลชนหรือสื่อสังคมออนไลน์ หรือพบการกระทำที่มีลักษณะเป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมผู้บริหารท้องถิ่น และประมวลจริยธรรมสมาชิกสภาท้องถิ่น ซึ่งมีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเบื้องต้นเพียงพอที่จะดำเนินการพิจารณาต่อไปได้ว่าผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ใดฝ่าฝืนจริยธรรม

๒.๒. ให้จังหวัด อำเภอ หรือส่วนงานที่อาจได้รับมอบหมาย เป็นผู้รับผิดชอบพิจารณาและดำเนินการเรื่องร้องเรียนตามข้อ ๒.๑ โดยให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนนั้นในเบื้องต้น และรายงานพร้อมพยานหลักฐาน (ถ้ามี) ต่อผู้มีอำนาจกำกับดูแลตามกฎหมาย ทั้งนี้ ภายใน ๗ วันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

๒.๓ เมื่อได้รับการรายงานตามข้อ ๒.๒ ให้ผู้มีอำนาจกำกับดูแลตามกฎหมายพิจารณา และมีข้อสั่งการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนนั้น ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน โดยต้องดำเนินการแจ้งผล หรือมีการตอบกลับให้ผู้ร้องทราบโดยเร็ว ทั้งนี้ อาจพิจารณามอบหมายเจ้าหน้าที่สืบหาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเพิ่มเติมได้

๓. เมื่อผลการพิจารณาปรากฏว่า มีการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมผู้บริหารท้องถิ่น ประมวลจริยธรรมสมาชิกสภาท้องถิ่น และข้อกำหนดจริยธรรมของหน่วยงาน ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

๓.๑ ให้ผู้มีอำนาจกำกับดูแลตามกฎหมายแจ้งผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น แล้วแต่กรณี หยุดพฤติกรรมการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรม เว้นแต่การฝ่าฝืนจริยธรรมนั้นเข้าเงื่อนไขการกระทำ อันเป็นการต้องห้ามตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ผู้มีอำนาจกำกับดูแลดำเนินการ ตามขั้นตอนวิธีการตามกฎหมายนั้น เพื่อสั่งให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง

๓.๒ ให้หน่วยงานรายงานการดำเนินการกรณีผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นฝ่าฝืน มาตรฐานทางจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมผู้บริหารท้องถิ่น ประมวลจริยธรรมสมาชิกสภาท้องถิ่น และข้อกำหนดจริยธรรมของหน่วยงานต่อกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เมื่อกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้รับรายงานแล้ว จะรายงานการดำเนินการในภาพรวมต่อ ก.ม.จ. ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ม.จ. กำหนด รวมถึงเปิดเผยรายงานการดำเนินการดังกล่าวต่อสาธารณะ

๔. มาตรการการคุ้มครองผู้ร้องและการกันเป็นพยาน ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

๔.๑ เมื่อหน่วยงานได้รับเรื่องร้องเรียนจากช่องทางต่าง ๆ ให้ถือเป็นความลับของราชการ และให้ปกปิดชื่อ ที่อยู่ และรายละเอียดที่ระบุตัวตนของผู้ร้อง และผู้ที่เกี่ยวข้อง

๔.๒ กรณีผู้ร้อง หรือผู้ให้ข้อมูลหรือแจ้งเบาะแสหรือให้ถ้อยคำในฐานะพยานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดำเนินการดังนี้

๔.๒.๑ ให้ถือว่า การให้ข้อมูล แจ้งเบาะแส หรือการเป็นพยาน หรือการส่งเอกสารหลักฐาน เป็นการปฏิบัติราชการ

๔.๒.๒ ผู้บังคับบัญชาจะต้องไม่กลั่นแกล้งหรือข่มขู่ในทางใด ๆ ต่อผู้ร้อง หรือผู้ให้ข้อมูล หรือแจ้งเบาะแสหรือให้ถ้อยคำในฐานะพยาน

๔.๒.๓ ผู้บังคับบัญชาจะต้องให้ความคุ้มครองแก่ผู้ร้อง หรือผู้ให้ข้อมูลหรือแจ้งเบาะแสหรือให้ถ้อยคำในฐานะพยาน มิให้ถูกกลั่นแกล้งหรือถูกข่มขู่ ถูกกระทำโดยไม่เป็นธรรมจากผู้ถูกร้องเรียน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๔.๒.๔ ในกรณีที่เห็นสมควร หรือเมื่อผู้ร้องได้ร้อง หรือผู้ให้ข้อมูลหรือแจ้งเบาะแส หรือให้ถ้อยคำในฐานะพยานขอความคุ้มครอง ผู้บังคับบัญชาส่วนงานที่มีหน้าที่และภารกิจในด้านจริยธรรม ธรรมาภิบาลหรือที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล คณะกรรมการและกลุ่มงานจริยธรรมที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ของหน่วยงานที่สังกัด องค์กรที่มีหน้าที่กำกับดูแลตามกฎหมาย ต้องพิจารณาและดำเนินการให้ความคุ้มครอง ตามสมควรแก่กรณี

๔.๓ ในกรณีผู้ร้อง หรือผู้ให้ข้อมูลหรือแจ้งเบาะแสหรือให้ถ้อยคำในฐานะพยานไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐ อาจพิจารณาและดำเนินการให้ความคุ้มครองตามสมควรแก่กรณี และในกรณีที่ไมอาจให้ความคุ้มครอง หรือไม่มีมาตรการอันเหมาะสมต่อการให้ความคุ้มครองดังกล่าว อาจประสานกับหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจ ตามกฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปก็ได้

๔.๔ ส่วนงานที่มีหน้าที่ภารกิจในด้านจริยธรรม ธรรมภิบาลหรือที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล หรือคณะกรรมการและกลุ่มงานจริยธรรมที่มีหน้าที่รับผิดชอบ หรือผู้ที่อาจได้รับมอบหมายเป็นผู้รับผิดชอบ พิจารณาและดำเนินการเรื่องร้องเรียน สามารถเสนอต่อนายกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้มีอำนาจ กำกับดูแลตามกฎหมายของผู้บริหารท้องถิ่นนั้น แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณากันผู้มีส่วนร่วมในการฝ่าฝืนมาตรฐาน ทางจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมผู้บริหารท้องถิ่น ประมวลจริยธรรมสมาชิกสภาท้องถิ่น และข้อกำหนดจริยธรรมของหน่วยงานไว้เป็นพยานได้

๔.๕ นายกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้มีอำนาจกำกับดูแลตามกฎหมาย อาจพิจารณาให้รางวัลหรือบำเหน็จความชอบเป็นกรณีพิเศษแก่ผู้ร้อง หรือผู้ให้ข้อมูลหรือแจ้งเบาะแสหรือให้ถ้อยคำ ในฐานะพยาน อันเป็นประโยชน์และเป็นผลดีถึงต่อราชการ โดยผู้นั้นต้องมีได้มีส่วนร่วมในการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมผู้บริหารท้องถิ่น ประมวลจริยธรรมสมาชิกสภาท้องถิ่น และข้อกำหนดจริยธรรมของหน่วยงาน

๔.๖ ในกรณีนายกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถูกกล่าวหาว่ามีพฤติกรรมทางจริยธรรม ที่ไม่เหมาะสมหรือกระทำการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมผู้บริหารท้องถิ่น ประมวลจริยธรรมสมาชิกสภาท้องถิ่น และข้อกำหนดจริยธรรมของหน่วยงาน นายกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ถูกกล่าวหา นั้นไม่อาจดำเนินการเกี่ยวกับการใช้อำนาจออกคำสั่งแต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนเงินเดือน แต่งตั้ง คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงหรือคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย หรือดำเนินการใดที่จะเป็นผลร้าย หรือกระทบต่อสิทธิของผู้ร้อง หรือผู้ให้ข้อมูลหรือแจ้งเบาะแสหรือให้ถ้อยคำในฐานะพยาน

๔.๗ ห้ามมิให้มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล หรือข้อมูลอื่นใดที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติตาม มาตรการที่ใช้บังคับแก่ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมีพฤติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรฐาน ทางจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมผู้บริหารท้องถิ่น ประมวลจริยธรรมสมาชิกสภาท้องถิ่น และข้อกำหนดจริยธรรมของหน่วยงาน เว้นแต่เป็นการเปิดเผยข้อมูลเพื่อปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจหรือกฎหมาย หรือตามมติ ก.ม.จ. โดยคำนึงถึงการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๕. หากพบว่าไม่ได้ดำเนินการตามมาตรการนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะแจ้งนายก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้มีอำนาจกำกับดูแลตามกฎหมายของผู้บริหารท้องถิ่นนั้น แล้วแต่กรณี พิจารณาและดำเนินการให้ถูกต้องต่อไป

*****

โดย กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๐-๒๒๔๑-๔๐๓๖

มาตรการที่ใช้บังคับแก่ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น
ซึ่งมีพฤติกรรมที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรฐานทางจริยธรรมหรือไม่ปฏิบัติ
ตามประมวลจริยธรรมผู้บริหารท้องถิ่น ประมวลจริยธรรมสมาชิกสภาท้องถิ่น
และข้อกำหนดนครจริยธรรมของหน่วยงาน

